

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
29 серпня 2025 року,
протокол № 1

Ректор

_____ Олег Омельчук

(підпис)

29 серпня 2025 року

М.П.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА СПАДКОВОГО ПРАВА»
для підготовки на другому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня магістра
за спеціальністю D8 Право
галузі знань D Бізнес, адміністрування та право**

м. Хмельницький
2025

Розробник програми – викладачка кафедри:

Доцентка кафедри приватного права, докторка філософії з права, доцентка

_____Марія РОМАСЬ

Схвалено кафедрою приватного права

26 серпня 2025 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри _____ С.Д. Гринько

26 серпня 2025 року

Декан юридичного факультету

_____Віктор ЗАХАРЧУК

26 серпня 2025

Погоджено методичною радою університету 27 серпня 2025 року, протокол № 1.

Голова методичної ради _____ І.Б. Ковтун

27 серпня 2025 року

Обліковий обсяг програми – 0,6 ум.др.арк.

ЗМІСТ

		Стор.
1.	Опис навчальної дисципліни	– 4
2.	Заплановані результати навчання	– 5
3.	Програма навчальної дисципліни	– 6
4.	Тематичний план навчальної дисципліни	– 8
5.	Методи навчання та контролю	– 9
6.	Схема нарахування балів	– 10
7.	Рекомендована література	– 11
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 15

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– D Бізнес, адміністрування та право
2. Код і назва спеціальності	– D8 Право
3. Назва спеціалізації	– спеціалізація не передбачена
4. Назва дисципліни	– Теорія та практика спадкового права
5. Тип дисципліни	– вибіркова
6. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	– другий
7. Ступінь вищої освіти, що здобувається	– магістр
8. Курс / рік навчання	– перший
9. Семестр	– перший
10. Обсяг вивчення дисципліни:	
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 3 / 90
2) денна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– 36
% від загального обсягу	– 40%
лекційні заняття (годин)	– 18
% від обсягу аудиторних годин	– 50%
семінарські заняття (годин)	– 18
% від обсягу аудиторних годин	– 50%
самостійна робота (годин)	– 54
% від загального обсягу	– 60%
тижневих годин:	
аудиторних занять	– 4
самостійної роботи	– 1,5
3) заочна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– 16
% від загального обсягу	– 17,8%
лекційні заняття (годин)	– 10
% від обсягу аудиторних годин	– 62,5%
семінарські заняття (годин)	– 6
% від обсягу аудиторних годин	– 37,5%
самостійна робота (годин)	– 74
% від загального обсягу	– 82,2%
тижневих годин:	
аудиторних занять	– 3
самостійної роботи	– 18,5
11. Форма семестрового контролю	– залік
12. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	– ОП.081.Б.2 Теорія держави і права
2) супутні дисципліни	– ОП.081.Б.7 Цивільне право
	– ОП.081.Б.14 Сімейне право
	– ОП.081.Б.24 Міжнародне приватне право
13. Мова вивчення дисципліни	– українська.

2. Заплановані результати навчання

Навчальна дисципліна «Теорія та практика спадкового права» забезпечує досягнення таких результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою «Магістр права»:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.

СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

СК15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.

РН4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

РН6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

РН8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

РН17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен:	
1. Знання	
<i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i>	
1.1)	відтворювати визначення понятійно-термінологічного апарату дисципліни;
1.2)	називати нормативно-правові акти, що регулюють спадкові правовідносини;
1.3)	відтворювати визначення основних положень спадкового права.
2. Розуміння	
<i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>	
2.1)	пояснювати зміст дефініцій основних термінів;
2.2)	класифікувати спадкові правовідносини за критеріями;
2.3)	пояснювати роль судової практики у регулюванні спадкових правовідносин;
3. Застосування знань	
<i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>	
3.1)	вміти складати проєктів документів;
3.2)	вирішувати практичні завдання;
3.3)	вміти аналізувати судову практику;
4. Аналіз	
<i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>	

4.1)	класифікувати спадкові правовідносини;
4.2)	аналізувати чинне законодавство в сфері спадкових правовідносин;
4.3)	досліджувати проблеми відмежування спадкових понять;
4.4)	співвідносити основні категорії, що застосовуються;
5. Синтез (здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)	
5.1)	формулювати основні категорії, що зустрічаються при вивченні дисципліни «Теорія та практика спадкового права»;
5.2)	розширювати обсяг представлень про конкретні предмети та явища, що входять у сферу регулювання спадкового права;
5.3)	збагачувати словник правових термінів.
6. Оцінювання (здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)	
6.1)	використовувати навички практичної роботи, розуміти зміст нормативних актів та застосовувати норми спадкового права до конкретних життєвих ситуацій;
6.2)	пояснювати особливості спадкових правовідносин у різних правових системах сучасності;
6.3)	аргументувати особливості становлення і розвитку спадкового права в Україні й за її межами.
7. Створення (творчість) (здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)	
7.1)	розробляти проекти документів за завданою ситуаційною задачею;
7.2)	продовжувати процес вивчення спадкового права самостійно.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Спадкове право як підгалузь цивільного права.

Поняття та предмет спадкового права. Спадкові правовідносини. Характерні риси спадкових правовідносин. Принципи спадкового права. Принцип універсальності спадкового правонаступництва. Принцип свободи заповіту. Принцип забезпечення прав та інтересів обов'язкових спадкоємців. Принцип свободи вибору у спадкоємців, які закликаються до спадкування. Джерела спадкового права. Спадковий реєстр: поняття, значення, правила ведення.

Тема 2. Загальні положення спадкового права.

Спадкове правонаступництво. Поняття та види спадкування, їх співвідношення. Поняття права на спадкування та підстави його виникнення. Суб'єкти спадкових правовідносин. Спадкодавці та спадкоємці. Спадщина (спадкова маса). Особливості спадкування деяких прав та обов'язків, що належали спадкодавцю. Права та обов'язки, щоне входять до складу спадщини. Відкриття спадщини. Час та місце відкриття спадщини, їх значення.

Тема 3. Спадкування за заповітом.

Поняття та особливості заповіту. Свобода заповіту, її зміст та межі. Заповідальна правосуб'єктність (тестаментоздатність). Вимоги до заповіту. Форма заповіту. Порядок складання заповіту. Суб'єкти, які наділені повноваженнями щодо посвідчення заповітів. Внесення інформації про заповіт до Спадкового реєстру. Окремі види заповітів. Заповіт з

умовою. Секретний заповіт. Заповіт подружжя. Інші види заповітів за різноманітними класифікаціями. Зміст заповіту. Окремі заповідальні розпорядження. Підпризначення спадкоємця. Заповідальний відказ (легат). Покладання. Встановлення сервітуту. Призначення виконавця заповіту. Поняття, зміст та суб'єкти права на обов'язкову частку в спадщині. Виконання заповіту. Зміна та скасування заповіту. Визнання заповіту недійсним.

Тема 4. Спадкування за законом.

Підстави виникнення права на спадкування за законом. Спадкоємці за законом, порядок їх закликання до спадкування. Особливості спадкування усиновлених та усиновлювачів спадкодавця. Частки спадкоємців за законом у спадковій масі. Спадкування за правом представлення.

Тема 5. Здійснення права на спадкування.

Прийняття спадщини. Способи та строк прийняття спадщини. Правові наслідки прийняття спадщини. Спадкова трансмісія. Відмова від прийняття спадщини, її оформлення і правові наслідки. Розподіл спадкового майна. Оформлення спадкових прав. Оподаткування спадщини. Відповідальність спадкоємця за боргами спадкодавця.

Тема 6. Охорона спадкового майна.

Підстави для вжиття заходів з охорони спадкового майна. Заходи по охороні спадковим майном. Опис майна. Призначення охоронця спадкового майна. Передача на зберігання окремих видів спадкового майна. Передача речей, що не мають цінності у зв'язку зі зносом. Передача на зберігання продуктів харчування. Видача грошових сум із спадкового майна. Встановлення опіки над майном фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою або зникла безвісти за особливих обставин, та встановлення над ним опіки. Управління спадковим майном. Охорона спадкового майна виконавцем заповіту.

Тема 7. Договори у спадковому праві.

Правочини (поняття) у спадковому праві: поняття, значення, класифікація. Спадковий договір. Інші договори в спадковому праві. Договір про зміну розміру часток у спадщині. Договір про поділ спадщини. Договір про зміну черговості спадкування. Договір між спадкоємцями та виконавцем заповіту.

Тема 8. Захист спадкових прав за законодавством України.

Способи захисту спадкових прав. Судове визнання спадкових прав. Види справ про спадкування. Визнання спадщини відумерлою. Особливості спорів у спадкових справах. Актуальна судова практика у спадкових спорах.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Спадкове право як підгалузь цивільного права	9	2	1	–	–	6	9	1	1	–	–	8
2.	Загальні положення спадкового права	9	2	1	–	–	6	9	1	1	–	–	8
3.	Спадкування за заповітом	16	4	4	–	–	8	16	2	2	–	–	12
4.	Спадкування за законом	12	2	2	–	–	8	12	1	1	–	–	10
5.	Здійснення права на спадкування	10	2	2	–	–	6	9	1	0	–	–	8
6.	Охорона спадкового майна	10	2	2	–	–	6	9	1	0	–	–	8
7.	Договори у спадковому праві	10	2	2	–	–	6	10	1	0	–	–	8
8.	Захист спадкових прав за законодавством України.	14	2	4	–	–	8	16	2	1	–	–	12
	Усього годин:	90	18	18	–	–	54	90	10	6	–	–	74

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Завдання для самостійної роботи студентів

4.3.1. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.2. Виконання самостійних завдань всіма студентами не є обов'язковим і може здійснюватися окремими студентами з власної ініціативи або за пропозицією викладача.

4.3.3. Тематика самостійних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.5. Самостійні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- тестові завдання;
- повідомлення про виконання завдань.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;

2) усне або письмове(у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;

3) захист підготовленого публічного виступу.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного заліку або шляхом тестування.

Структура залікового білету включає два теоретичних питання.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій, семінарських занять, самостійної роботи студентів визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

3. Рекомендовані джерела

3.1. Основні джерела

1. Заїка Ю. О., Рябоконь Є. О. Спадкове право. Навч. Посібник. За ред. О. В. Дзери. Київ: Юрінком Інтер, 2009. 240 с.
2. Про нотаріат: Закон України від 02.09.1993 № 3425-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12#Text>
3. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 р. № 2709-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text>
4. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України від 12.07.2001 р. № 2658-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14#Text>
5. Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин: Закон України від 12.07.2018 р. № 2505-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2505-19#Text>
6. Методичні рекомендації щодо вчинення нотаріальних дій, пов'язаних із вжиттям заходів щодо охорони спадкового майна, видачею свідоцтв про право на спадщину та свідоцтв про право власності на частку в спільному майні подружжя від 29.01.2009 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/n0001323-09>
7. Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України від 22.02.2012 р. № 296/5. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12>
8. Порядок вчинення нотаріальних дій посадовими особами органів місцевого самоврядування: Затверджений Наказом Міністерства юстиції України від 11.11.2011 р. № 3306/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1298-11#Text>
9. Деякі питання нотаріату в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 р. № 164. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/164-2022-п#Text>
10. Про державне мито: Декрет Кабінету Міністрів України від 21.01.1993 р. № 7-93. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/7-93#Text>
11. Про затвердження Положення про Спадковий реєстр: Наказ Міністерства юстиції України від 07.07.2011 № 1810/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0831-11#Text>
12. Про порядок посвідчення заповітів і доручень, прирівнюваних до нотаріально посвідчених: Постанова Кабінету Міністрів України № 419 від 15.06.1994 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/419-94-п>
13. Про практику застосування судами при розгляді справ окремих норм законодавства про власність та спадкування: Лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних та кримінальних справ від 27.09.2012 р. № 10-1387/0/4-12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1387740-12#Text>
14. Про судову практику розгляду цивільних справ про спадкування: Лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних та кримінальних справ від 16.05.2013 р. № 24-753/0/4-13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v-753740-13#Text>
15. Про судову практику у справах про спадкування: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30.05.2008 № 7. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-08#Text>
16. Ромовська З. В. Українське цивільне право. Спадкове право: Підручник. Київ: Алерта ; КНИ ; ЦУЛ, 2009. 264 с.
17. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
18. Спадкове право (Нотаріат. Адвокатура. Суд) : Науково-практичний посібник. Заред. С. Я. Фурса. Київ, 2008. 627 с.
- Цивільне право України. Договірні та недоговірні зобов'язання: [підручник]. С. С. Бичкова, І. А. Бірюков, В. І. Бобрик та ін. : [за заг. ред. С. С. Бичкової]. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ : Алерта, 2014. 496 с.
15. Цивільне право України. Особлива частина : [підручник]. Т. В. Боднар, С. И.

Бервено, С. М. Безклубий та ін.; [за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнєцової, Р. А. Майданика]. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ: Юрінком Інтер, 2010. 1176 с.

16. Цивільний кодекс України: коментар. [за заг. ред. Є. О. Харитонов, О. М. Калітенко]. Одеса : Юрид. л-ра, 2004. 1112 с.

17. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар / Є. О. Харитонов, О. А. Підпригора, Ю. С. Червоний та ін.; [за ред. Є. О. Харитонов, О. М. Калітенко]. Харків : ТОВ «Одіссей», 2003. 856 с.

18. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар. Є. О. Харитонов, І. М. Кучеренко, О. І. Харитонova та ін.; [за ред. Є. О. Харитонova]. Харків: ТОВ «Одіссей», 2006. 1200 с.

19. Цивільний кодекс України від 16.01.2003. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст. 356.

20. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18.03.2004. № 1618-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 40. Ст. 492.

21. Спадкове право: навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / кол. авт. ; кер.авт. кол, канд. юрид. наук, доц. Нестерцова- Собакарь О.В. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр.справ. 2017. 164 с. http://212.1.86.13/jspui/bitstream/123456789/3813/1/Спадкове_право.pdf

22. Спадкове право: проблеми теорії та практики: монографія / Г. В. Анікіна та ін. ; голов. ред. С. Д. Гринько. Хмельницький: Видавництво Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, 2023. 502 с. [https://univer.km.ua/sites/default/files/ЮФ/Кафедра%20цив%20права/СП%20фрагмент%20\(1\).pdf](https://univer.km.ua/sites/default/files/ЮФ/Кафедра%20цив%20права/СП%20фрагмент%20(1).pdf)

3.2. Допоміжні джерела

Теми 1-2.

Спадкове право як підгалузь цивільного права. Загальні положення спадкового права.

1. Актуальні проблеми спадкового права : [навч. посіб.] / За ред. Ю. О. Заїки, О. О. Лов'яка. Київ: КНТ, ЦУЛ, 2014. 336 с.

2. Васильченко В. В. Римське спадкове право на тлі права сучасного. Монографія. Запоріжжя: Верже, 1999. 130 с.

3. Заїка Ю. О. Становлення і розвиток спадкового права в Україні: Монографія. Київ: НАВСУ, 2004. 288 с.

4. Нелін О. Еволюція норм спадкового права в процесі становлення і розвитку правової системи України. *Юридична Україна*. 2013. № 1. С. 62-66.

5. Оксанюк Н. М. Класифікація принципів спадкування. *Часопис Київського університету права*. 2014. № 4. С. 151-155.

6. Печений О. П. До питання про особливості спадкових правовідносин. *Проблеми законності*. 2015. Вип. 129. С. 99-103.

7. Ромовська З.В. Реформа спадкового права. *Українське право*. 1997. № 1. С.101-107.

Тема 3. Спадкування за заповітом

1. Васильченко В.. Спадкування права на обов'язкову частку за новим цивільним законодавством: доктринальні проблеми. *Право України*. 2003. № 10. С. 120-123.

2. Гнезділова Л.. Спадкування обов'язкової частки: деякі питання. *Право України*. 2003. № 2. С. 70-73.

3. Коротюк О. В. Заповіти: роз'яснення, зразки нотаріальних документів, судова практика: навчально-практичний посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2012. 184 с.

4. Кухарев О. Застосування юридичних фікцій у сфері спадкування. *Підприємництво*,

господарство і право. Київ, 2015. № 1 (229). С. 27-31.

5. Чуйкова В.Ю. Правові питання спадкування за заповітом. автореф. дис... канд. юрид. наук. Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. Харків, 1999.

6. Шевченко О. Заповіт як підстава спадкування. *Підприємництво, господарство і право*. 2003. № 8. С. 36-39.

7. Шевчук Л.В. Заповіт як підстава виникнення правонаступництва в цивільному праві України. автореф. дис... канд. юрид. наук. НАН України. Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького. Київ, 2001.

Тема 4. Спадкування за законом

1. Баранова Л. Охорона прав спадкоємців шляхом зміни черговості спадкування за законом. *Вісник Академії правових наук України : збірник наукових праць*. Президія Академії правових наук України. Харків, 2010. № 4 (63). С. 138-144.

2. Ковальчук Я.В. Основоположні аспекти відмінності між спадкуванням за законом та спадкуванням за заповітом. *Часопис Київського університету права : український науково-теоретичний часопис*. Київський ун-т права НАН України, Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Київ, 2010. № 4 : До 15-річчя Київського університету права НАН України. С. 198-201.

3. Кухрєв О. Спадкування за законом. Право представлення. *Мала енциклопедія нотаріуса : науково-практичний журнал*. Юрид.-видав. приватне п-во "СТРАЙД"; ред. рада.: В. Марченко, Н. Парфьонова, В. Бринцев [та ін.]. Харків, 2020. № 5 (113), жовтень 2020 р. С.7-28.

4. Марченко В. Порядок спадкування громадянами, які перебувають у фактичних шлюбних відносинах. *Мала енциклопедія нотаріуса*. 2009. № 3. С. 107-108.

5. Мотринєць О. Проблемні питання спадкування за законом в Україні: теорія та практика. *Актуальні питання державотворення в Україні : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. Дню науки юрид. ф-ту 20 трав. 2016 р. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Юрид. ф-т, Рада молодих вчених, Наук. т-во студентів*; [редкол.: І.С. Гриценко та ін. ; уклад.: І.С. Сахарук, А.О. Левченко, А.В. Дідилівський]. Київ : Київський університет, 2016. Т. 2. С. 67-68

6. Піцик Х. З. Права та обов'язки спадкоємця і спадкодавця при спадкуванні за законом : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2012. 16 с.

7. Піцик Х.З. Правовий статус спадкоємців при спадкуванні за законом. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Право*. Івано-Франківський університет права імені Короля Данила Галицького. Івано-Франківськ, 2018. Вип. 5 (17). С. 124-132.

Тема 5-6. Здійснення права на спадкування. Охорона спадкового майна.

1. Гончарова А. Розмежування понять «спадкова трансмісія» та «спадкове представлення». *Підприємництво, господарство і право*. 2009. № 11. С. 48-50.

2. Жилінкова І. Законодавчі моделі переходу права на прийняття спадщини (спадкові трансмісії). *Нотаріат для вас : Науково-практичний журнал*. 2010. № 1/2. С. 28-31.

3. Жилінкова І.В. Реалізація прав спадкоємців на відмову від прийняття спадщини. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2010. № 8. С. 67-75.

4. Івченко В. Порядок закликання до спадщини та оформлення спадкових прав. *Юридичний журнал*. 2007. № 9. С. 84-85.

5. Кармаза О.О. Наслідки пропущення строку для прийняття спадщини. *Юриспруденція: теорія і практика: Щомісячний науково-практичний журнал*. 2007. № 2. С. 2-5.

6. Ковальчук Я. Право на відмову від прийняття спадщини. *Юридичний журнал*:

Аналіт. матеріали. Коментарі. Судова практики. 2007. № 3. С. 30-31.

7. Кухарев О. Окремі питання відкликання відмови від прийняття спадщини та визнання такої відмови недійсною. *Нотаріат для вас: Науково-практичний журнал*. 2011. № 3. С. 40-44.

8. Кухарев О.Є. Виконання заповіту: проблеми теорії та практики. Монографія. ТОВ «Східно-регіональний центр гуманітарно-освітніх ініціатив», 2009. 263 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/187224323.pdf>

9. Федорич І. Я. Способи прийняття спадщини: теоретично-правовий аналіз спадкового правовідношення. *Адвокат*. 2012. № 10. С. 33-38.

10. Хороша Т. С. Реалізація Конвенцій Ради Європи з питань спадкування в правовій системі України]. *Часопис Київського університету права*. 2014. № 4. С. 159-164.

11. Черногор Н. В. Визначення строків та термінів у спадковому праві України. *Актуальні проблеми держави і права*. 2011. Вип. 59. С. 320-326.

Тема 7. Договори у спадковому праві

1. Васильченко В. Розробка теорії спадкового договору на сучасному етапі. *Вісник прокуратури*. 2003. № 11. С. 68-73.

2. Васильченко В. Спадковий договір: деякі міркування з приводу нормотворчості. *Підприємництво, господарство і право*. 2003. № 12. С. 34-47.

3. Васильченко В. Юридична сутність інституту спадкового договору та його місце в системі цивільного права. *Право України*. 2003. № 6. С. 118-121.

4. Приймак Г.О. Актуальні проблеми правової природи спадкового договору. Сучасна цивілістика - 12 років назустріч майбутньому : матеріали XII Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 27-28 квіт. 2017 р. / М-во освіти і науки України, Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.", Ф-т цивіл. та госп. юстиції ; [відп. за вип.: Д.О. Колодін]. Одеса : Юридична література, 2017. С. 149-151.

5. Майданик Р.А. Спадковий договір у цивільному праві України. *Університетські наукові записки. Часопис Хмельницького університету управління та права*. 2007. № 2(22). С. 90-105.

6. Мазуренко С.В. Спадковий договір у цивільному праві України: дис. канд. юрид. наук.: 12.00.03. Одеса, 2004. 198 с.

7. Ромовська З.В. Спадковий договір. *Нотар-XXI*. 2003. № 3 (13). С. 14-15.

8. Турлуковський Я. Спадковий договір в українському цивільному праві: теорія та практика. *Підприємництво, господарство і право*. 2005. № 6. С. 34-41.

9. Ульяненко О.О. Шлюбний договір у сімейному праві України. Автореф. дис... канд. юрид. наук. Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. Київ, 2003.

10. Фурса С.Я. Суб'єкти спадкового договору, їх права та обов'язки. *Юриспруденція: теорія і практика*. 2006. № 1. С. 15-30.

11. Фурса С.Я., Фурса Є.І. Спадковий договір. Київ: Видавець Фурса С.Я., 2006.

12. Чуйкова В. Правова характеристика спадкового договору. *Підприємництво, господарство і право*. 2005. № 4. С. 3-7.

13. Шама Н.П. Спадковий договір у цивільному праві України: дис. канд. юрид. наук.: 12.00.03. Львів, 2008. 199 с.

14. Шама Н.П. Зміст спадкового договору. *Вісник Академії адвокатури України*. 2007. № 2 (9). С. 40-46.

15. Шама Н.П. Правова природа спадкового договору. *Університетські наукові записки. Часопис Хмельницького університету управління та права*. 2006. № 2 (18). С. 144-148.

16. Шама Н.П. Спадковий договір як підстава правонаступництва: Актуальні питання реформування правової системи України. Збірник наукових статей за матеріалами I Міжвузівської науково-практичної конференції 27-28 травня 2005 р., м. Луцьк. Волинський державний університет імені Лесі Українки, 2005. (Частина II). С. 82-86.

17. Шама. Н.Поняття та ознаки спадкового договору. *Вісник Львівського університету. Серія юрид.* 2009. Вип. 49. С. 142-150.

Тема 8. Захист спадкових прав за законодавством України.

1. Бондар М. Захист спадкових прав ВПО: актуальні питання. *Юридичний вісник України : все про закони - в одній газеті: загальнонаціональна правова газета.* Київ, 2023. 1-18 вересня (№ 34/36). С. 35
2. Близнюк Н. Деякі аспекти захисту спадкового права. *Юридична газета.* Київ, 2015. 24 листопада (№ 47). С. 20-21
3. Верещінська І. В. Предмет доказування у справах щодо спадкування: автореф. дис канд. юрид. наук : 12.00.03. Київ, 2015. 18 с.
4. Дзера І.О. Теоретичні та практичні проблеми захисту права власності в спадкових правовідносинах. *Вісник Національної академії правових наук України : науковий юридичний журнал.* Харків, 2020. Т. 27, № 3. С. 115-132.
5. Дякович М. М. Особливості нотаріальної охорони і захисту у спадкових правовідносинах. *Європейські перспективи.* 2015. № 1. С. 136-140.
6. Цивільний кодекс України : наук.-практ. комент. Т. 12. Спадкове право. Ю. О. Заїка, А. М. Єрух, Ю. М. Козьяков, В. І. Крат, І. М. Кучеренко. Харків : Страйд, 2009. 544 с. (Коментарі та аналітика).
7. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18.03.2004. № 1618-IV. *Відомості Верховної Ради України.* 2004. № 40. Ст. 492.
8. Заїка Ю. Цивільно-правові способи захисту спадкових прав. *Історико-правовий часопис.* 2015. № 1. С. 75-80.
9. Завгородня І. М. Розгляд судами справ у спорах, що виникають із спадкових правовідносин: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Х, 2016. 23 с.
10. Карапетян С. К. Проблемні питання правозастосування у спадкових правовідносинах. *Наше право.* 2013. № 13. С. 177-181.
11. Печений О. Деякі проблеми судової практики у справах про спадкування у світлі оновлення процесуального законодавства. *Вісник Національної асоціації адвокатів України. Національна асоціація адвокатів України.* Київ, 2018. № 5 (43), травень. С. 32-38

4. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/main/a> — Законодавство України на сайті Верховної Ради України.
2. <http://sc.gov.ua/> — Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних та кримінальних справ.
3. <http://www.ccu.gov.ua/uk/index> — Конституційний Суд України.
4. <http://www.scourt.gov.ua/> — Верховний Суд України.
5. <http://www.president.gov.ua/documents/> — Офіційні документи на Офіційному представництві Президента України.
6. <http://www.kmu.gov.ua/control/> — Урядовий портал.
7. <http://www.minjust.gov.ua/> — Міністерство юстиції України.
8. <http://zakon.nau.ua/> — Професійна юридична система Мега-НаУ.
9. <http://www.ligazakon.ua/> — Ліга:Закон — головний правовий портал України
10. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/> — Наукова періодика України на сайті Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського.
11. <http://www.reyestr.court.gov.ua/> — Єдиний державний реєстр судових рішень.
12. <http://npu.in.ua/> — Нотаріальна палата України